

Crimen Fori Ecclesiastici

Seu Decretalium Gregorii IX. Pont. Max. Liber V ; Brevi Methodo ad discentium utilitatem Expositus, In quo praecipuae circa Materiam hujus Libri Quinti, quae tum in Theoria, tum in praxi occurrunt, difficultates solvuntur, allatis etiam contrà sentientium fundamentis, & horum solutionibus

Accedunt tres Indices, unus Titulorum initio Operis, duo rerum, & verborum notabilium in calce ejusdem, prior quidem super Tomum praesentem, alter compendiosus super Universum Jus Canonicum

Schmalzgrueber, Franz

Ingolstadii, 1727

VD18 13510827-001

§. I. De Natura Privilegij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-75255](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-75255)

contra domum, vel hortum ejus aperire velit; neque enim malitiam indulgendum est, ut dicitur *l. in fundo 38. ff. d. R. V.* præfertim si id agatur, ut nocumentum vicino fiat, vel eidem creentur molestia. Menoch. *de arbitr. cas. 156.* & *l. 6. præsumpt. 29. n. 28.* Engl *Except. 3.* Reiffenstuel *n. 40.* Præsumitur autem novum opus ad æmulationem vicini facere, si talis structura ipsi ædificandi nullam afferat utilitatem. Barbof. *in c. fin. b. tit. cum cit.*

40 4. Quandoque prohibetur quis novum opus facere favore Religionis, ac boni publici; nam etsi cuilibet per se liceat alius tollere ædificium suum *l. alius cit.* ta-

men Jure prohibitum est privatum ædificium ita altè attollere, ut ex eo videri possint Religiosi, aut Religiosæ personæ intra proprias domus religiosè habitantes: quæ ratio etiam probat, ex domo privata versus Monasterium non posse aperiri fenestram, ut hujusmodi prospectus detur, quod favor Religionis eo casu prohibeat, ne privatus Jure suo utatur. Reiffenstuel *n. 41.* cum *citt.* post Cynum, *Salicetum, Covarruviam &c.* Videantur etiam Laym. *l. 3. tr. 4. c. 17. n. 34.* Sperell. *Dicif. 58.* Donat. *prax. Reg. tom. 1. p. 1. tr. 2. q. 22.*

TITULUS XXXIII.

De Privilegiis, & Excessibus Privilegiatorum.

AD delicta etiam pertinet abuti Privilegiis sibi datis: cum verò Delicti species non satis percipi possit, nisi scia-

tur, quid Juris sit de Privilegiis, idcirco hic etiam agitur de ipsis Privilegiis.

§. I.

De Natura Privilegii.

S U M M A R I U M.

1. Privilegii diversa acceptio.
2. Hujus Definitio.
3. Definitio explicatio.
4. Differentia Privilegii à Lege.
5. Dispensatione.
6. A Gratia, vel Beneficio Principis.
7. A Rescripto.
8. &c. An per Privilegium debeat concedi aliquid speciale?
12. &c. An ad valorem illius requiratur scriptura?

16. &c. Et justa causa?
20. &c. Quid requiratur, ut valeat, & effectum habeat Privilegium derogatorum Juris communis, vel tertii?
33. &c. An, & quomodo Promulgatio, seu notitia Privilegii ad Privilegium requiratur?
29. &c. Quando concessio Privilegii effectum habeat?

1 Q Uæritur 1. quid sit Privilegium? 2. Privilegii nomen dupliciter accipi potest; nam interdum accipitur pro Rescripto, seu Instrumento, in quo gratia, beneficium, seu indulgentia Principis continetur, ut in *c. cum dilecta 4. de Conf. util. & inut. & in c. ex parte 13. b. tit.* Verum de eo sic accepto agitur in *Libr. 1. Decret. Tit. 3.* Frequentius, & prout ad locum præsentem pertinet, sumitur pro ipso jure, beneficio, seu gratia concessa à Principe. Suar *l. 8. de LL. c. 1. n. 1.* Pirhing *hic n. 1.* In hoc secundo sensu acceptum.

2 Privilegium definitur, quod sit Lex privata, speciale aliquod beneficium, aut favorem contra, vel præter Jus concedens. Ita S. Anton. *p. 1. tit. 19. c. 1.* Suar. *c. 1. cit. n. 3.* Palao *p. 1. tr. 3. D. 4. p. 1. n. 1.* Engl *hic n. 1.* Pirhing *n. 2.* König *n. 3.*

Wiestner *n. 1.* Reiffenstuel *n. 3.* cum Summistis *V. Privilegium*, & DD. ad banc Rubricam. Sensus est, quod Privilegium sit favor, seu gratia, quæ à legitimo Superiore uni, vel pluribus personis particularibus, aut etiam Collegio, Universitati, vel ejus parti, aut loco, v. g. Ecclesie, Oppido, Castro cum aliqua duratione, & stabilitate conceditur facultas aliquid præter, vel contra Legem, seu Jus commune agendi, aut omittendi. Wiest. *l. cit.*

Dicitur 1. Lex, scilicet per Analogiam aliquam, & improprie; quia dum durat, aliis necessitatem imponit, ne privilegiato usum ejus impediatur. 2. additur, Lex privata; quia privatum aliquod beneficium privilegiato concedit, & regulariter pertinet ad personam privatam, vel si Communitati conceditur, hæc consideratur tanquam pars Communitatis superioris.

rioris, quæ obligatur communi Legge. 3. dicitur, *speciale aliquod beneficium, aut favorem concedens*, ut excludantur à ratione Privilegii Leges Poenales, quæ licet in defensionem aliquarum personarum, vel Immunitatis Ecclesiasticæ latæ sint, Privilegi tamen naturam non obtinent; quia non per se concedunt beneficium, licet illud ex impositione poenæ, & delinquentis punitione aliquo modo resultet.

Quæritur 2. qua ratione Privilegium differat à Legge, Dispensatione, Gratia, seu beneficio Principis, & ab hujus Rescripto? 1. à Legge differt 1. quia privilegium immediatè spectat bonum personæ, aut loci, Collegii, seu Universitatis privata; Lex immediatè intendit bonum totius Reip. 2. Lex semper adstringit ad sui observationem eos, in quos fertur; non ita obligat ad sui usum Privilegium illos, quibus collatum est, cum invito beneficium non detur juxta Reg. invito 69. ff. 3. per Legem constituitur Jus; per Privilegium privilegiatus eximitur à Jure. Vasq. D. 115. c. 1. n. 2. Es 3. Laym. in c. 1. de Conflit. n. 5. Palao tr. 3. D. 4. p. 1. n. 5. Wiestner hic n. 2. Reiffenstuel n. 4.

2. à Dispensatione differt 1. quia Dispensatio semper est adversa Legi, in qua dispensat; Privilegium verò, etsi aliquando sit contra Legem, aliquando tamen etiam est præter Legem. 2. Dispensatio, ferè sine duratione, aut notabili stabilitate conceditur; Privilegium contra datur cum stabilitate aliqua, ad modum Legis. 3. Dispensatio plerumque ad unum duntaxat actum e. g. ad Matrimonium contrahendum, ad Ordinem suscipiendum &c. datur; Privilegium autem ad actus plures. Suar. l. 8. de LL. c. 2. n. 9. 10. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. 5. Wiestner hic n. 3.

3. à Gratia, vel Beneficio Principis differt; quia respectu hujus se habet ut inferius ad superius, & ut species ad genus: nam omne Privilegium gratiam, & beneficium Principis in se continet, & ex hujus favore descendit; non tamen omnis gratia, favor, aut beneficium Principis vicissim est Privilegium. Ratio est, quia de ratione Privilegii, ut paulò antea monui, est, ut ad omnem actum generis privilegiati immunitatem concedat illi, cui datum est Privilegium, quasi Legis permissionem obtinuerit, at Beneficia, Gratia &c. etiam ad unum solummodo, ut n. præc. de Dispensatione dictum est, se possunt extendere: sic absolutio ab Excommunicatione incurta est gratia, & beneficium, non tamen Privilegii rationem habet, cum per se nullum jus, vel facultatem tribuat. Suar. in c. 2. cit. n. 11. Palao p. 1. n. 5. Wiestn. n. 4.

4. à Rescripto denique differt 1. quia Rescriptum propriè dictum est Responsum Principis scriptum; Privilegium autem, ut infra n. 68. dicitur, conceditur etiam viva voce. 2. Rescriptum præcipuè tendit ad decisionem Juris dubii; Privilegium autem à Jure communi eximit. 3. Rescriptum, etsi subinde gratiam conferat, & cons. appelletur *Rescriptum Gratiæ*, sæpe tamen etiam est *Rescriptum Justitiæ*; Privilegium verò tantum est gratia respectu illius, cui ipsum conferitur.

Quæritur 3. an Privilegii nomine venire possit, quo nihil speciale conceditur, sed id tantum, quod Jure communi concessum jam antè fuerat? Rationem dubitandi facit duplex maxime ratio, ubi tanquam Privilegia conceduntur, quæ aliàs jam à Jure communi concessa erant. Et 1. quidem c. quia in causis 7. de Procurat. ubi Universitati Parisiensi datur facultas constituendi Procuratorem: quod tamen per Jus commune concessum est cuius Communitati, prout constat ex c. cit. & c. un. de Syndic. 2. c. etsi Christus 26. §. fin. de Jurejur. Religiosis facultas datur præstandi Juramentum suppletorium in causis propriis, si alia legitima probatio desit: quæ facultas tamen ipsis competit per Jus non solum humanum, sed etiam naturale.

Sed dicendum, esse de ratione Privilegii, ut concedat aliquid speciale, quod Jure communi concessum non erat. Ita Felin. in c. 1. de Rescript. n. 4. Abb. ibid. n. 11. Navarr. conf. 5. de stat. Monach. n. 5. Azor. p. 1. l. 5. c. 23. q. 3. Salas D. 17. sect. 1. n. 4. Suar. l. 8. de LL. c. 1. n. 4. Palao tr. 3. D. 4. p. 1. n. 2. Pirhing hic n. 2. Wiestner ibid. n. 2. Reiffenstuel n. 5. Sumitur ex c. Abbate 25. de P. S. ubi circa finem dicitur, *Cum privilegium sit lex privata &c.* non esset autem privata Lex, nisi aliquid speciale indulgeret. Et clariùs ex can. fin. S. si ergo. n. neque enim caus. 25. q. 1. ibi, *neque enim privilegia aliquibus concederentur, si præter generalem Legem nulli aliquid speciale indulgeretur.* Concordat l. nemo 1. c. de Theaur. ubi superfluum dicitur hæc precibus postulare, quod jam Lege permissum est. Ratio est, quia aliàs privilegium planè inutile foret.

Neque obstant textus in contrarium allegati; nam ut eosdem explicat Suar. l. cit. n. 7. Gonzal. in c. etsi Christus cit. n. 2. König n. 18. ijs textibus speciale aliquid concessum fuit: licet enim utrumque, quod ibi conceditur, aliàs Jure communi liceat omnibus, Francis tamen non licebat per Leges proprias experiri in Judicio sine Rescripto Principis; & Religiosis S. Benedicti per propriam Regulam prohibitum fuit ju-
rare.

rare. Igitur dum Universitati Parisiensi concessum fuit, ut constituere possent Procuratorem in Judicio, & Religiosis, ut possent deponere Juramentum supplementarium, concessum utrisque fuit aliquid, quod ipsis aliàs fuit Jure prohibitum. Si quæ aliæ concessiones reperiantur, quibus speciale nihil conceditur, verè, & propriè privilegia, non sunt, quo nomine solum veniunt *Concessiva*; sed impropriè solum, & declarativa Juris communis: vocantur tamen *Privilegia*, quia dantur ad majorem securitatem, tollendamque dubitationem, & scrupulos, quod ipsum favorem specialem, & Principis beneficium continet.

¶ I Dubitatur, an, quando dubium est, an *Privilegium* sit concessivum, an verò declarativum tantum, id intelligendum sit de concessivo, an solum de declarativo? *¶* intelligendum de *Concessivo*. Ita Abb. in c. 1. de Rescript. Felin. 10d. Azor q. 3. cit. Salas n. 4. Suar. n. 9. Hinc 1. si Episcopo concedatur facultas, & privilegium, ut testari possit, intelligi illud debet non de bonis Patrimonialibus, de quibus Jure communi testari potest, sed de Ecclesiasticis, quæ acquisivit ratione Ecclesiæ, cui præest. Palao l. cit. n. 3. & apud hunc Azor, Salas &c. 2. si detur privilegium, ut procedatur in causa, appellatione remota, intelligitur de justa appellatione; nam si injusta sit appellatio, eâ semotâ, procedere quilibet Judex potest. Palao l. cit. & apud hunc Rodric. tom. 1. Regul. q. 18. art. 3. 3. si facultas creandi novam Dignitatem in Ecclesia data Episcopo sit, censetur ita data, ut ad hoc faciendum non indigeat consensu Capituli; nam cum hujus consensu sine privilegio potest. 4. Si Princeps concedat alicui jus inquirendi, & animadvertendi in aliquos homines, intelligitur de his, in quos inquirere, & animadvertere sine privilegio non potuisset. 5. si concedatur alicui Judici potestas cognoscendi de certis delictis, de quibus cognoscere aliàs potuit, intelligitur, quòd in his etiam possit procedere, licet fama publica non præcesserit. 6. si Pontifex mandatum dedit de conferendo Beneficio in certa Ecclesia, id protenditur usque ad Canonicatum, si in ea Ecclesia non sint alia Beneficia. Idem dicendum de aliis casibus. Et ratio horum omnium est; quia aliàs *Privilegium* nihil speciale concederet, & verba gratiam continentia cæteris paribus continent tantum, quantum possunt.

¶ 2 Quaritur 4. utrum ad valorem *Privilegii* requiratur scriptura? Affirmat non obscurè *Glossa*, dum illud accenset iis, quæ in scriptis redigi debent c. Romana 1. v. in scriptis de Censib. in 6. & Rationem dubitandi

facit 1. can. contra morem 8. dist. 100. ibi, aut ex scriptis *Privilegii* se tueri. 2. Reg. 25. Cancell. ubi dicitur: Ne judicetur juxta formam supplicationum signatarum super quibusdam impetrationibus, & concessionibus, subscripto verbo *Placet*, vel *Fiat*; quia Gratia Apostolica informis censetur, & imperfecta, sed informis, & imperfecta non est ex alio defectu, quàm quòd nondum scripto sit consignata. 3. Reg. 53. aliàs apud Rebuffum 56. ubi cavetur, Dispensationem (idem multo magis procedere debet de *Privilegio*) non prodesse impetranti, nisi Litteris super ea re confectis. 4. Gregorius XIII. in Reg. 50. Cancell. sic disponit: Nulla talis Dispensatio suquam in Judicio, vel extra suffragetur, antequam super ea Littera Apostolica sint confectæ. 5. quia Officiales Pontificis possunt expeditionem Litterarum impedire, ergo signum est, gratiam nondum esse plene consummatam ante earum expeditionem.

Sed his non obstantibus, omnino tenendum, ad *Privilegii* substantiam, & valorem regulariter non exigi Scripturam Ita Sylv. v. *Privilegium* n. 14. Suar. l. 8. de LL. c. 2. n. 2. Molin. tr. 2. de l. g. l. d. 599. n. 1. Laym. l. 1. tr. 4. c. 23. n. 15. Engl. hic n. 6. Wiestner n. 8. Reiffenstuel n. 28. & unanimis coeterorum. Patet in eo, quod per Consuetudinem, vel Præscriptionem inducitur; hoc enim Scripturam habere non potest. De reliquis *Privilegiis* concessis à Principe sumitur ex can. institutionis 7. caus. 25. q. 2. Clem. 2. 7. nos etenim de Sepult. ibi, *Universa privilegia* - - - verbo, seu scripto - - - concessa: item Extrav. 5. post pr. int. comm. de Pœnit. 6. Remiss. ibi, *Tam verbo*, quàm in scriptis, confectis in Litteris, vel non &c. Ratio est manifesta. 1. quia totus valor *Privilegii* pendet ex voluntate concedentis, hanc autem iste manifestare non minùs verbo, quàm scripto potest. 2. nemo potest arctari Lege lata à Principe contra Principis voluntatem, ergo si Princeps vult aliquem non arctare, sive verbo, sive scripto, sive alio modo id exprimat, is, quem arctare non vult, hoc ipso erit solutus à Lege. 3. *Privilegium* est quædam donatio, donatio autem perfecta est, etiam si Litteræ non expediantur, ergo &c.

Dixi autem *Regulariter*; nam excipi 14 pi 1. debent Collationes, Confirmationes, Uniones Beneficiorum, à Sede Apostolica factæ, quæ irritæ sunt, si istorum possessio apprehendatur ante Litteras expeditas, adeò, ut Beneficiatus, tanquam intrusus, & violentus possessor, fructus non faciat suos, & privetur ipsis Beneficiis obtentis. Extrav. injunctæ 1. int. comm.

comm. de Elect. junct. Const. Pauli III. incipit cum nobis, & Julii II. incipit Romani Pontificis. Azor p. 1. l. 5. c. 2. q. 5. Haun. tr. procem. n. 178. Wiestner bic n. 10. 2. Facultas non residendi in Beneficijs Curatis; nam hæc, ut valeat, ab Ordinario dari in scriptis debet, ex Decreto Trid. sess. 23. c. 1. de Reform. 3. Facultas ingrediendi Monasterium Monialium, ubi iterum opus est licentiâ Episcopi, vel Superioris in scriptis obtenta, ex Decreto ejusdem Concil. sess. 25. c. 5. de Regul. 4. designatio Judicum Delegatorum à Papa; hi enim Judicium validè inchoare non possunt, antequam Litteræ, Jurisdictionem concedentes, expendantur, per Reg. 24. Cancellar. 5. secundum aliquos non valet gratia facta alicui, ut aliquid operetur, quod alias facere non poterat, quousque expendantur Litteræ. Dixi secundum aliquos; nam Palao tr. 3. D. 4. p. 2. n. 8. putat, probabilis hoc casu scripturam ad valorem non requiri. Addidi, ut aliquid operetur; nam gratia, quæ consistit in facto solum, & non in Jure adagendum, e. g. Irregularitatis Dispensatio, aut inhabilitatis remissio, valida est etiam sine Litteris.

15 Neque contrarium probant textus, & Ratio n. 12. allegata in contrarium. Ad 1. in eo textu scriptura solum requiritur ad probationem, non verò ad usum licitum privilegii, ut patet ex verbo *tuere*. Ad 2. dum Reg. 25. Cancell. dicit, gratiam, à Pont. sine scripto concessam, esse informem, & imperfectam, intelligendum est tantum in ordine ad Judicium, ut ex illa judicetur, non autem in foro conscientiæ, ubi valida est, & jus impetranti dat; nam gratia quoad substantiam perfecta est per solam signaturam. Ad 3. & 4. eadem est explicatio. Neque obstat, quòd in Reg. 50. addantur verba, *In Judicio, vel extra*; quia hoc intelligi potest, quòd ex tali Signatura, nondum expeditis Litteris, Episcopus v. g. vel Parochus procedere nequeat etiam extrajudicialiter: ex quo non sequitur, quòd is, qui tali privilegio utitur, non etiam tutus sit in conscientia. Ad 5. ex eo, quòd Officiales possint impedire expeditionem Litterarum, solum sequitur, gratiam sine scripto non esse perfectam in ordine ad probationem; nam gratiæ tales Apostolicæ per Litteras probari debent, ut in Judicio externo suffragentur: quod discrimen est inter ipsas, & inter eas, quæ ab alijs inferioribus Prælatibus datæ sunt; nam istæ, si per testes sufficienter probentur, etiam sine scriptura in foro externo suffragari possunt, cum nullo Jure oppositum cautum sit. Palao p. 3. §. 1. n. 2.

16 Queritur 5. utrum ad valorem Privilegii requiratur justa causa? Rationem R. P. Schmalzgrueber L. V. T. II.

dubitandi facit paritas cum Indulgentiis, quæ absque causa invalidè conceduntur, ex doctrina S. Thom. in *supplem. q. 25. art. 2.* S. Bonav. in 4. *dist. 20. p. 2. art. 1. q. 6.* & aliorum T. T. ferè omnium, teste P. Wiestner bic n. 12. Sed revera non est paritas; nam Papa Indulgentias concedit, non tanquam dominus, sed tanquam dispensator meritorum Christi, qui non censetur consentire in istius dispensationem, nisi salubriter h. e. ex rationabili causa facta sit. Extrav. Unigenitus 2. int. comm. de Pœn. & Remiss. Palao tr. 3. D. 4. p. 5. n. 2. Gobar. tr. de Indulg. n. 86. Wiestner n. 12. cit.

Hinc dicendum, concessionem Privilegii, etiam sine causa factam, validam esse, modò nil aliud obstat. Ita Suar. l. 8. de LL. c. 21. n. 4. Palao n. 2. cit. Pirhing bic n. 12. König n. 20. Wiestner n. 12. Reiffenst. n. 36. & alii communiter. Ratio est, quia Lex unicè à voluntate Legislatoris pendet. Igitur sicut tolli etiam sine causa potest respectu omnium, ita ab ejus obligatione certa persona, & locus eximi. Conf. concessio privilegii est quædam species donationis. atqui donatio, etiam sine causa, & prodigè facta, valet, ergo &c.

Dixi 1. *valere Privilegia*; nam, ut licitè conferantur, semper requiritur justa causa. Suar. l. cit. n. 2. Palao n. 1. Pirhing n. 12. Wiestner n. 11. Reiffenstuel n. 35. Ratio est; quia Privilegium ita concessum vel est contra Jus, vel præter Jus concessum. Si primum, repugnat Justitiæ Distributiæ, imò & Legali, quæ exigunt, ut à communi obligatione sine causa nemo eximatur. Si secundum, concessio talis sapit prodigalitatem, acceptionem personarum, & introducit improprietatem inter membra Communitatis, sicque alijs non privilegiatis dat occasionem invidiæ, & perturbationis.

Dixi 2. *modò nil aliud obstat*. Requiritur enim, ut Privilegium sit de tali materia, ut usus illis, saltem supposito Privilegio, licitus sit, & respectu aliorum vel nullum, vel moderatum gravamen contineat. Hinc 1. non valet Privilegium, datum contra Jus Naturale, vel Divinum *can. lege 1. dist. 10.* quidquid enim bonis moribus adversatur, invalidum est, etsi pactum juratum accesserit *l. non dubium 5. c. de LL.* 2. etiam non valet datum in magnum Reip. damnum, vel contra manifestam ejus utilitatem *l. jubemus 16. C. de SS. Eccl.* quia potestas dandi Privilegia Principi data est, non in destructionem, sed in conservationem Reip. Et hinc Pontifex non solet concedere privilegia adversus se, quatenus imminuunt ejus dignitatem, utpote quam non potest dividere, vel diminuire: neque illa, quæ sunt Ecclesiasticæ gubernationi contraria; quia

E for-

foret abusus suæ potestatis, & prodigalitas, quæ in Pontifice non præsumitur. 3. etiam non valent data in grave damnum tertii, nisi bonum, quod ex privilegio dato speratur eliciendum, multò sit melius; semper enim bonorum Reip. & privatorum etiam debet curam habere Princeps.

20 *Dubitatur*, quid requiratur, ut valeat, & effectum habeat Privilegium derogatorium Juris communis, vel tertii? *¶* aliter discurrendum de Privilegio, quod derogat Juri communi, & aliter de eo, quod derogat juri tertii, vel consuetudini, aut Statuto speciali. Si privilegium sit contrarium Juri tertii, vel statuto, & consuetudini speciali, ut vim habeat, addi debet clausula derogatoria hujus Juris, consuetudinis, vel statuti, etiam tum, quando Princeps illud concedit motu proprio. Suar. l. 8. de LL. c. 14. n. 8. & c. 22. n. 14. Sà V. Gratia n. 14. Palao tr. 3. D. 4. p. 10. n. 4. & sumitur ex c. licet 1. de Const. in 6. Ratio est, quia Princeps nunquam præsumitur specialibus Juribus derogare, nisi illorum mentionem faciat, eò quòd præsumatur illa ignorare.

21 *At si Privilegium Juri communi deroget*, etsi probabile quidem sit, etiam ibi requiri clausulam derogatoriam Juris communis, cui opponitur, probabilius tamen sufficit ipsa concessio Privilegii, sine adjecta tali clausula. Gloss. in c. licet cit. §. noscatur. Felin. in c. nonnulli de Rescript. Regul. 2. fallent. 2. n. 11. Bald. in l. item lapidi ff. de ver. divis. n. 8. Suar. 6. 14. cit. n. 4. §. 5. Palao p. 10. cit. n. 9. Ratio est; quia Princeps non præsumitur ignorare Jus commune, sed potius illud scire c. licet cit. ergo dum Privilegium concedit, quod derogat Juri communi, præsumitur per privilegium velle eidem derogare; aliàs nihil omnino concederet, & efficeret actionem inutilem. Conf. ex c. in his 30. b. tit. ubi privilegium datum FF. Prædicatoribus, & Minoribus, ut celebrare possint in Altari portatili, vim habet absque clausula derogatoria Juris communis, cui privilegium istud opponitur. Procedit hoc etiam de privilegio concessio adversus aliud privilegium insertum Corpori Juris communis, ob similem rationem; hoc ipso enim, quòd Juri communi insertum sit, præsumitur non ignorari à Principe, conf. dum privilegium adversus illud concedit, velle illi derogare.

22 Bene tamen huic doctrinæ limitationem addit Palao l. cit. n. 10. dummodo Jus commune non resistat: nam si Jus commune resistit derogando, vel revocando hujusmodi privilegia, debet privilegio tali, ut effectum habeat, addi clausula derogatoria Juris communis; aliàs nullius va-

loris erit: & ratio est; quia Lex sic fortificata derogat omni privilegio, non munito clausula illius Legis derogatoriæ. igitur nisi efficacia clausulæ sic fortificantis tollatur per aliam ejus derogatoriam, privilegium, adversus Jus commune datum, habere effectum nequit. Conf. quia si privilegium absque clausula derogatoria valeret derogare Legi sic fortificatæ, nullius utilitatis esset ista roboratio; eodem enim modo derogaretur Legi sic roboratæ, quo modo, si roborata non fuisset. Neque obstat, quòd Princeps præsumatur non ignorare illam resistantiam Juris communis; nam esto, præsumatur non ignorare, quia tamen verbis communibus sine clausula derogatoria concedit privilegium, præsumi simul potest, nolle derogare Legi sic roboratæ, sed tantum satisfacere importunitati petentium.

23 *Quæritur* 6. an, & quomodo promulgatio, seu notitia Privilegii ad Privilegium requiratur? Et 1. quidem dubitatur, an requiratur notitia Privilegii respectu ipsius privilegiati? Ratio dubitandi sumitur 1. ex l. consensisse 2. §. convenire 1. ff. de Judic. ubi ignorans, sibi prorogatam esse Jurisdictionem, illam defacto habet. Sed prorogatio est quoddam privilegium. ergo &c. 2. Privilegium æquiparatur Legato. Sed Legatum relictum à testatore acquiritur Legatario etiam ignoranti statim à morte ipsius testatoris l. cum pater 77. §. sordo & muto 3. ff. de Legat. 1. ergo & privilegium.

24 *Sed dicendum*, etsi Princeps supremus privilegium possit concedere, quin privilegiatus de hoc notitiam habeat, nisi tamen hoc exprimat, nunquam illum ita ceteri concedere, sed concessionem habere imbitam conditionem, si privilegiarius concessionem sibi factam acceptet; & sic ante notitiam, & acceptionem Privilegii communiter non valet Privilegium, eò quòd conditio, sub qua confertur, nondum sit impleta, Palao tr. 3. D. 4. p. 3. §. 2. n. 2. §. 3. cum aliis. Et quidem quòd Princeps de plenitudine potestatis alicui privilegium etiam invito, & nolenti concedere possit, res indubitata est; quæ enim est repugnantia, ut Pontifex habilitet Clericum ad Matrimonium contrahendum, si causa communis id postulet; aut quæ impossibilitas, ut dispense cum illegitimo ad Ordines, etiam nolente dispensationem &c. Sicut enim hæc impedimenta Pontificis potestate inducta sunt, ita etiam ab illo auferrè possunt, neque consensus, aut scientia subditi requiri ad istud debet.

25 Quòd verò communiter Princeps Privilegium concedens non soleat ista conferre,

ferre, nisi volenti, & acceptanti, ratio est, quia hoc expedit ad rectam gubernationem, ne Beneficia, & mercedes Principis exprobrentur, & contemnantur, néve dentur, nisi indigentibus, & petentibus. *Conf.* nam privilegium est quædam donatio, quæ absque acceptatione Donatarii non censetur habere effectum. acceptari autem non potest sine notitia. Igitur requiritur notitia privilegii accepti. Intellege, in privilegiato directo; nam in privilegiato indirecto, & per accidens non requiritur scientia, & acceptatio, ut rectè advertit Palao *l. cit. n. 9.* Unde casu, quo Privilegium concessum est alicui communitati pro omnibus ejus sociis e. g. lucrandi Indulgentias, absolvendi à peccatis &c. quilibet ex illa Communitate privilegio illo gaudet, etsi ignoret, se per privilegium hoc habere: & sic de cæteris similibus casibus. *Ratio est*, quia per quandam consequentiam, & necessariam illationem hoc privilegium in personis ignorantibus sequitur.

16 Neque obstant Rationes dubitandi allatae. Ad 1. dico mirum non esse, quòd ad prorogationem Jurisdictionis non requiratur scientia specialis, & acceptatio; quia Jurisdictio prorogata est eadem cum principali: secus aliquid contingit in Privilegio de novo concessio. Ad 2. privilegium æquiparatur Legato in eo, quòd utrumque, scilicet tam Privilegium, quàm Testamentum, quo Legatum relictum est, servandum sit: interim quodlibet ad valorem sui diversas condiciones postulat; nam Testamentum morte Testatoris firmatur, privilegium verò acceptatione privilegiani.

17 Dub. 2. an aliis quibusdam extra privilegiantium debeat insinuari Privilegium datum? *R.* distinguendum esse inter Privilegium merè favorabile, & inter privilegium, quod est odiosum. *Si Privilegium sit odiosum*, & in præjudicium Juris communis, aut alicujus tertii, opus est, ut etiam huic fiat insinuatio privilegii dati. Deciditur expressè *c. pastoralis 19. h. tit. c. cum personæ 7. eod. in 6. & c. si duobus 7. de appell.* Ratio est, quia non debet præsumi Princeps velle aliquem inscium privare jure suo, sed bonum commune, & suavis gubernatio exigit damnificatum monere, ut possit, si velit, se opponere. Neque obstat *c. quia cunctis 1. de concess. preb. in 6.* ubi ignorante Episcopo eximitur quis ab ejus Censura; nam ut bene Suar, *l. 8. de LL. c. 25. n. 30. fin.* Palao *p. 3. S. 2. n. 8.* & alii explicant, hoc intelligendum est, quando Judex non petit ostensionem Privilegii, & sufficiens tempus lapsum est, in quo potuisset illius notitiam consequi, & per illum steterit, vel casu accidit, ut non haberet.

R. P. Schmalzgrueber L. V. T. N.

Si merè gratiosum sit Privilegium, 28 uti quidem illo Privilegiarius potest, quin insinuetur aliis; sed his etiam insinuari debet, ut teneantur Privilegiantium à privilegii usu non impedire. *Ratio est*, quia respectu illorum privilegium habet vim Legis, quæ ut obliget, debet esse manifestata *can. erit autem 2. dist. 4.* Non tamen requiritur notitia per publicationem solennem, nisi Privilegium universali Lege sit constitutum; sed sufficit publicatio singularis: manifestandum tamen est ostensione publici Instrumenti, vel saltem per testes omni exceptione majores, qui de concessione facta, & litteris expedita testantur, vel saltem testentur, publicè & coram omnibus privilegiantium, nemine prohibente, hætenus usum fuisse privilegio; aliàs fidem perfectam non facient in Judicio. Palao *l. cit. n. 1.* post *Sylv. Suar. Mascard. &c.*

Dub. 3. quando concessio Privilegii effectum habeat? *R.* cum distinctione: vel enim privilegium concessum est motu proprio concedentis, vel ad instantiam privilegiantium per Litteras, vel Procuratorem facta. *Si motu proprio* (idem dicendum, si ad instantiam alicujus tertii, sine mandato tamen Privilegiantium) concessum est Privilegium, regulariter effectum non habet ante acceptationem, & *conf.* ante notitiam sufficientem privilegii dati. *At si privilegiantium ipse per Litteras, aut Procuratorem pro eo antea supplicavit*, effectum per se habet à die concessionis illius, & expeditionis, seu à die date, ut ajunt, & non primum à die presentate. Ratio est, quia privilegium, ut supra dixi, se habet instar donationis, ad quam requiritur consensus utriusque, donantis, & donatarii. atqui consensus hic mutuus non adest in primo casu, cum motu proprio Princeps concedit Privilegium, nisi illud insinuetur Privilegiantium, & hic illud acceptet: adest autem in casu secundo, cum privilegiantium pro eo supplicavit, & Princeps concessit, ergo &c.

Ex quo sequitur, Privilegium in primo casu regulariter ante notitiam privilegii sibi dati nec validè, nec licitè illo uti. Dixi regulariter; nam excipitur casus, quando Princeps per se, ac motu proprio concedens Privilegium, vult illud statim habere effectum suum à die concessionis; quia hoc non excedit potestatem Principis, cum etiam Leges, sive Constitutiones possint trahi ad præterita, vel ad pendentia negotia, dummodo nominatim in iis de præteritis caveatur *c. fin. de Constit.* Accedit, quia nonnulla privilegia à privilegiato tantum auferuntur onus aliquod, v. g. solvendi poenam, Decimas &c. ergo non est ratio, cur ea non possint

possint habere effectum suum illico à die concessionis, dummodo ex postfacto acceptentur à privilegiato, sicut à pari Legatum in Testamento relicum, secutà ex postfacto acceptatione, cedit, seu debetur Legatario à die mortis testatoris *l. si tibi § 6. §. cum servus 2. ff. de Legat. 1.* Reiffenstuel *hic n. 45.*

31. *Contra in casu secundo*, licet privilegiatus ignoret, privilegium sibi actu concessum fuisse, si tamen juxta privilegium operetur, validè operatur: idem dic de Dispensatione: & ratio est, quia jam accipit jus plenum. Dixi, *Validè operari*: regulariter enim non licet uti privilegio ante habitam concessionis notitiam; quia aliàs exponeret se periculo faciendi actum illicitum, vel omnino nullum. *Excipe*,

nisi probabile sit, concessum jam esse privilegium; tunc enim, urgente necessitate licitus esse potest privilegii usus absque certiore ejusdem notitia.

Quæres, quæ scientia, notitia, & acceptatio privilegii sufficiat, ut verè privilegium tibi concessum valorem, & effectum habeat? *Respondeo*, sufficere, si acceptes per te, vel per tuum Nuntium, & Procuratorem, aut per Epistolam à te missam, quâ beneficium, & privilegium petis, vel ultro datum acceptas. *Salas, suarez, Sanchez, Bonacina*, quos citat, & sequitur Palao *§. 2. cit. n. 10.* Ratio est; quia talis acceptatio sufficit ad constituendam validam, & firmam quamlibet aliam donationem. ergo & privilegium, quod, ut dixi, est quædam donatio,

S. II.

De Privilegiorum Varietate.

S U M M A R I U M.

33. Dividitur I. Privilegium in Reale, & personale.
34. Differentia istorum à se invicem.
35. Quale privilegium sit, quod concessum est Religioni, Civitati &c.
36. Vel quod conceditur persone ob aliquam illius excellentiam?
37. Unde colligendum, an Privilegium aliquod sit reale, vel personale?
38. II. Dividitur Privilegium in Gratosum, & Remuneratorium.
39. &c. An Remuneratorium possit esse Reale?
42. III. In Purum, & Conventionale.
43. An detur revera aliquid Privilegium Conventionale?
44. &c. An Privilegium Conventionale possit etiam esse Reale?
46. IV. Dividitur in concessum ad preces, & in concessum motu proprio.
47. Quid circa ista notandum?
48. 49. Quando Motus proprius tollat vitium Ob- & Subreptionis?

50. V. Aliud dicitur Privilegium absolute concessum, aliud sub conditione, & modo?
51. &c. Quando omissio operis, sub cuius onere conceditur Privilegium, irritet ejus usum?
54. VI. Aliud dicitur Clausum in corpore Juris communis, aliud datum per Rescriptum speciale.
55. 56. Differentia inter ista.
57. VII. Dividitur in id, quod est contra Jus, & in id, quod est præter Jus.
58. Differentia istorum.
59. VIII. In commune, & singulare.
60. Horum differentia.
61. 62. IX. In perpetuum, & temporale.
63. 64. X. In favorabile, & odiosum.
65. 66. XI. In Affirmativum, & negativum.
67. XII. In Privilegium pro foro conscientie tantum, & in privilegium pro foro etiam externo.
68. XIII. In scriptum, & non scriptum.
69. XIV. In concessum per se primo, & in concessum ad instar.

Privilegii, cujus natura hæcenus explicata est, sunt variaz species; nam
33. I. Dividitur in Reale, & Personale. sumitur divisio hæc ex *c. mandata 6. de præsumpt. ibi, Quas non loco tribuimus, sed persone; & l. privilegia 196. ff. de R. J. ibi, Privilegia quedam cause sunt, quedam persone.* Personale dicitur, quod proximè, seu immediatè, & directè ipsi personæ confertur in favorem illius, sive ratione ipsius personæ. Reale, quod proximè, immediatè, & directè conferretur rei à persona distinctæ. *Neque obstat*,

quod utilitas Privilegii etiam Realis ultimè redundet in personam; nam cum res inanimatæ utilitatis capaces non sint, necessarium hoc omnino est, ne inutile prorsus sit Privilegium Reale. Porro res, quibus Privilegium reale annecti solet, sunt duplicis generis; aliæ enim sunt Corporeæ ut Ecclesia, Monasterium, Castrum, fundus &c. aliæ Incorporeæ, ut Collegium, Universitas, vel alia Communitas, Episcopatus, Dignitas, Clericatus, Status Religiosus, Doctoratus, vel alia qualitas à persona separabilis. Et hinc Realia sunt Pri-